

Існують
нагайсь, Саго не
цурайсь...
Т. ШВЧЕНКО

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Редакция і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Нью-Йорку:
Barely 7-4125
УНСоюзу: Barely 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 55. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК. ЧЕТВЕР, 23-го ВЕРЕСНЯ 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 23, 1972 No. 55. VOL. LXXIX.

Юрія Шухевича — сина сл. п. гол. командувача УПА мали арештувати знову

Мюнхен. — Згідно з повідомленням ульмських "Українських Вістей" з 27 лютого ц. р. на Кавказі арештовано знову Юрія Шухевича, сина сл. п. ген. Романа Шухевича-Чупринки, гол. командувача Української Повстанчої Армії. Вперше був арештований Юрій Шухевич 1948 року, маючи всього 15 років. В 1956 році його звільнено, але совєтський прокурор оскаржив це звільнення і Юрія Шухевича запроваджено знову в тюрму. В 1958 році, напередодні звільнення, його поставлено в став об'явлення за антисовєтську пропаганду й аґітацію серед в'язнів і львівський обласний суд засудив Юрія Шухевича на понових десяти років таборів суворого режиму. Засудили його головним чином за те, що він відмовився осудити діяльність свого батька. Після звільнення з ув'язнення в 1968 році Юрій Шухевич, не одержавши дозволу повернутися в Україну, поселився в Нальчику на Кавказі. Він одружений і має одну дитину.

Юрій Шухевич

АРХІТЕКТИ ІНФОРМУВАЛИ КОНТРОЛЕРІВ УНС ПРО БУДОВУ НОВИХ ПРИМІЩЕНЬ

Джерсі Сіті. — Як уже інформувало, в понеділок, 20-го березня, тут у приміщеннях Головної Канцелярії Українського Народного Союзу почалася річна перевірка майна, діловодства та організаційного стану цієї великої установи, яку переводить обрана конвенцією Головна Контрольна Комісія. У вівторок, 21-го березня, архітекти інж. Юліан Ястремський та інж. Аполінарій Осадца інформували контролерів про стан будови 15-поверхового хмаросягу для нових приміщень УНС та "Свободи" і зазначили цією будовою проблеми.

Архітекти й головні контролери УНС під час зустрічі. Сидять (зліва): архітект інж. Аполінарій Осадца, головні контролери д-р Іван Скальчук, проф. д-р Богдан Гнатюк, мгр Іван Геварик, мгр Іван Винник, д-р Михайло Данилюк та архітект інж. Юліан Ястремський.

показували поміри. Скали не можна було розбивати динамітом, бо під нею є тунель підземної залізниці, отже треба було її відбудувати паровими молотами. Це та деякі інші складніші приписи передбачення коптрактом час закінчення будови і тепер відбудовуються перетратки між архітектами і будівничими для встановлення відповідальності

за це приписання. Згідно з теперішніми передбаченнями будова хмаросягу має бути закінчена між вереснем цього року і лютом наступного року. Приписання будови вимагатиме деяких додаткових коштів. Архітекти звертали увагу, що будова нових приміщень не є видатком для УНСОюзу, а тільки інвестицією, бо будинок не тільки сам має себе випла-

тити, але й приносить певні прибутки від винайму приміщень. Відповідаючи на численні запити контролерів, архітекти підкреслили солідність будови та конкурентну ціну її коштів, що є нижча від пересічної. В зустрічі архітектів з контролерами взяли участь також затручені в Головній Канцелярії ексекутивні урядовці УНСОюзу.

ЕКСЕКУТИВА УНКА ВІДБУЛА ЧЕРГОВІ НАРАДИ

Нью Йорк, Н.Й. (УНКА). — В п'ятницю 17-го березня ц.р. Ексекутива Українського Конгресового Комітету Америки відбула свої місячні наради, в яких взяло участь 22 члени. На вступі наради, ексекутивний віцепрезидент Йосиф Лісгорі провів усіх встановив з місця шанувати пам'ять сл.п. Петра Пуцила, касира УНКА, та сл.п. Гіларія Білінського, батька секретаря УНКА Ігната М. Білінського, які померли кілька тижнів тому.

Фінанси УНКА

Голова Контрольної Комісії мгр Іван Винник здав обширний звіт із контролю фінансової діяльності УНКА. Він ствердив, що в дні 26 та 27 лютого 1972 року Контрольна Комісія УНКА в складі д-ра В. Нестерчука, пані Стефанії Вовчок, І. Іванчука, Ст. Гаврилюка та його самого, в присутності директора канцелярії мгра І. Базарка і книговода Т. Качалуби, відбула перевірку всіх книг за 1971 рік. Стверджено, що всіх прихайдів УНКА за цей час мав \$112,369.72, а розходів \$104,109.89. Між розходами були такі позиції: адміністративні видатки, кошти засідань і подорожей, "Український Квартал", Бюро у Вашингтоні, спеціальні акції, видавничо-во та публікацій, УНФонд та Фонд купна Дому УНКА в Нью Йорку. На що останню позицію внаслідок зменшення прихайдів в 1971 році суму \$18,437.67 і та виплата піднесла загальну суму Фонду Дому УНКА до \$100,000.00. Виготовлений Контрольною Комісією подібний звіт внаслідок всім Відділам УНКА і Центральним Організаціям.

Акція в обороні нескорених в Україні

Д-р В. Душник звітував про широку розгорнуту акцію УНКА в справі оборони репресованих культурних діячів в Україні. УНКА виготовив спеціальні заклики в українській та англійській мовах, які розіслано до всіх Відділів УНКА. Виготовлено ряд листочок в англійській мові, в яких з'ясовано сьогодинішній стан в Україні. Конференція Українських Центральних Молодечих Організацій при УНКА, до складу якої входять: Пласт, СУМА, ОДУМ, ТУСМ, "Зарєво", СУСТА — відбули свої протестні акції перед Об'єднаними Націями. Окремо треба згадати про успішну демонстрацію українського (Закінчення на стор. 3-ій)

Конгресмен Форд виступив в обороні переслідуваних в Україні

Вашингтон. — Провідник республіканської меншости у Палаті Репрезентатів, конгресмен Джералд Форд, вголосив у кінці лютого 1972 р. промову в обороні прав людини й народу в Україні. Промова опублікована в урядовому виданні "Конгресмен Репорд" з 29 лютого. "Американський народ завжди мав на серці справу пригноблених і переслідуваних", сказав промовець, звертаючись до членів Конгресу. "У тому ж звертаю увагу на справу переслідуваних інтелектуалів в Україні". Далі конгресмен Форд розповів, услід за повідомленням провадних світових агенцій та на основі листів від своїх виборців українського походження, про найновіші арешти інтелектуалів в Україні, головні в Києві і Львові, тільки за те, що вони виступили в обороні людських прав, прав, які загарантовані також у конституції Совєтського Союзу". Далі Дж. Форд сказав: "Я погоджуюся з українсько-американськими демонстраціями, які домагаються, щоб Комісія Прав Людини ОНД дослідила становище в Україні, яке протестуючі характеризують, як "систематичне нищення української культурної спадщини та примусово русифікацію". Я слухаюся, — сказав провідник Республіканської меншости в Палаті Репрезентатів, — що члени Конгресу приймають свій голос до тих українсько-американських демонстрацій, які виступають проти потоптання людських прав в Україні".

Україні, головні в Києві і Львові, тільки за те, що вони виступили в обороні людських прав, прав, які загарантовані також у конституції Совєтського Союзу". Далі Дж. Форд сказав: "Я погоджуюся з українсько-американськими демонстраціями, які домагаються, щоб Комісія Прав Людини ОНД дослідила становище в Україні, яке протестуючі характеризують, як "систематичне нищення української культурної спадщини та примусово русифікацію". Я слухаюся, — сказав провідник Республіканської меншости в Палаті Репрезентатів, — що члени Конгресу приймають свій голос до тих українсько-американських демонстрацій, які виступають проти потоптання людських прав в Україні".

Сен. Москі переміг кол. сен. МекНарті у правоборах в стейті Ілліной

Чикаго. — У вівторок 22-го березня правоборах у яких згідно з прийнятою в цьому стейті системою, виборці мали до вибору між двома тільки кандидатами з кожного виборчого списку, вибрати переможця над другим демократичним кандидатом кол. сенатором Юджіном МекНарті здобув в демократичного списку сенатор Е. Москі і Мейну. За доперішніми підрахунками вислідом цих правоборів із 81 відсотка усіх 10 858 виборчих округ, Москі одержав 629 762 голосів, або 63 відсотків усіх голосів, а МекНарті — 372 276 голосів, або 37 відсотків. Якщо йде про делегата на демократичну крайову конвенцію, що їх має дати цей стейт 160, то поки що Москі має їх 50, а третій демократичний кандидат МекГоверн, якого не було на списку, має 20 делегатів. Обираючись, що більше, як половина із цих 160 делегатів буде пов'язана з демократичним посольством міста Чикаго Річардом Дж. Деллі. Республіканська партія не ставила в цьому стейті своїх кандидатів. 48 із обраних тут делегатів на республіканську конвенцію в Сан-Дієго будуть голосувати за президентом Ніксоном і тільки 7 не будуть зобов'язані їм за ним. Вислідом правоборів в стейті Ілліной сен. Москі відтано поправив свої виборчі вигоди. Безопосередньо після цих правоборів він почав виборчу кампанію для здобуття переваги у правоборах у стейті Вісконсин, які визначені на вівторок 4 квітня ц. р.

раних тут делегатів на республіканську конвенцію в Сан-Дієго будуть голосувати за президентом Ніксоном і тільки 7 не будуть зобов'язані їм за ним. Вислідом правоборів в стейті Ілліной сен. Москі відтано поправив свої виборчі вигоди. Безопосередньо після цих правоборів він почав виборчу кампанію для здобуття переваги у правоборах у стейті Вісконсин, які визначені на вівторок 4 квітня ц. р.

Вибори в Польщі виявили невдоволення серед населення

Варшава. — Вибори до польського парламенту-сейму та місцевих урядів виявили, що серед польського населення існує багато невдоволення. У виборах взяли участь 97.9 відсотків усіх урядових до голосування, і більшість із них виявила підтримку реформ, що її вже рік провадить генеральний секретар комуністичної (робітничої) партії Едвард Герек. Однак, дуже багато виборців, і то по всій

країні повикреслювали призначення багатьох місцевих, щоб таким чином виявити своє невдоволення як провідниками, так і загальним станом справ в Україні. Троє з 11 членів Політичного бюро комуністичної партії опинилися на останніх місцях у своїх виборчих дільницях. 5 із 12 членів Секретаріату ЦК Польської Народної Робітничої партії, ПОРП, себто комуністичної, між якими є також кілька членів Політичного бюро, зайняли останні місця у своїх дистриктах, а 4-ох інших — передостанні місця. У деяких випадках ті кандидати й багато інших, чий призначення були повикреслювані, не користуються популярністю в місцевих людях, але в інших випадках виборці виявляли свої невдоволення повільним застосуванням реформи в житті, як і тим, що вони не мають вибору на списках кандидатів: на кожне одне місце був поданий тільки один кандидат. У виборах взяли участь понад 22 мільйонів осіб. У більшості районів партійний провідник Е. Герек здобув відносно багато голосів.

Літературні вечори Богдана Ниянківського-Баба відбудуться у Нью Йорку і Філадельфії

Нью Йорк. — Об'єднання "Слово" влаштує тут у суботу 25 березня ц. р. о год. 4.30 по пол. в залі Українського Інституту Америки при 2 Іст 79 вул. літературний вечір відомого українського емігрантського письменника і поета - сатирика Богдана Ниянківського, відомого широко і своїх сатиричних віршів і пародій, друкованих на сторінках журналу "Лис Микита". Вступне слово на вечорі гонимого ред. Остап Тарнавський. Твори Баба читатимуть актори із Студії Мистецького Слова Ліді Крушельницької і сам Автор. Фортепіаново сольо виконає Марія Чепельська. Після програми буде зустріч з автором при чаю. Другий вечір Богдана Ниянківського-Баба відбудеться в неділю 26 березня ц. р. у Філадельфії заходом місцевого Літературно-Мистецького Клубу та "Слова" о год. 4-й по полудні в залі "Трибуна" з участю Автора й артистів Ліан Шашаровської - Чепель та Богдана Паздрія. Письменник Ниянківський Богдан є автором виданих 1936 року у Львові збірок новел "Вулиця" і сатиричних нарисів "Актор говорить", збірок поезій "Горічє вино" (1942), "Шедьєрті" (1947) та "Вагата" (1963), як також виданої 1959 року під псевдонімом Баба збірки "Вірші іронічні, сатиричні і комічні".

Появився уже шостий том кодексу "Українські народні мелодії"

Джерсі Сіті. — Продовжуючи започатковане ще в 1964-му році монументальне видання кодексу "Українські народні мелодії", збірник упорядкованих і пригтованих до друку померлим передчасно в 1969 році композитором і музикологом Зіновієм Лиском, Видавництво музичних творів і літератури Маріяна В. Коця видало уже шостий том цієї велетенської і першої в українській музичній літературі збірки. Виданий тепер, датою 1971 року, шостий том охоплює 1 354 мелодії, від числа 5 084 до 6 437. Кодекси, як і в попередніх томах, супроводяться текстом даної пісні. Остаточне приготування рукопису до друку було в руках брата покойного композитора Костя Лиска. Розрахований цілий кодекс на десять томів й охоплюватиме понад десять тисяч мелодій. Перших п'ять томів появились під фірмою Української Вільної Академії Наук. Із шостим томом фірма це видання уже тільки видавництво Маріяна В. Коця, видавця журналу "Музичні вісті", як також великої збірки релігійних творів Олександра Кошиця. Ціна 6-го тому 12.50 дол., ціна усіх шести виданих досі томів — 72 доларів. Заможати у видавництві М. Kots, 1215-17 Summit Ave., Jersey City, N.J. 07307.

Союзний діяч Іван Янчак помер у Честері, Па.

Честер, Па. — Голова Філадельфійської Округи та головний радник Степан Гавриш інформув, що в минулий понеділок, 20-го березня, тут помер трагічно, розчарований вантажним авіотом, на 47-му році життя Іван Янчак, впродовж 20-річ головою Товариства ім. Тараса Шевченка, 156-го Відділу Українського Народного Союзу в Честері. Покійний народився 25 травня 1925 року в Ліску в Галичині. Осиротів дружини Маргу, сина Івана, та чотири сестри й трьох братів в Україні. Тіло сл. п. Івана Янчака є зложено в похоронному заведенні Канєвського в Честері. Парастас відбудеться там же у п'ятницю, 24-го березня, а похорон в сурезі, 25-го березня, о год. 9-й ранку з української католицької церкви св. Духа в Честері. Покійний був довголітнім членом Українського Горожанського Клубу в Східній Честері та місцевого Відділу ООЧСУ. Мистецька українська громада з великим жалем пращас свого заслуженого члена, який покинув так дуже передчасно й до того в такій трагічній спосіб.

Менор Джуніор Коледж відзначає своє 25ліття

Філадельфія. — На суботу й неділю 8 і 9-го квітня дирекцію Українського двірочного католицького Менора Джуніора Коледжу для дівчат у Факс Чейз біля Філадельфії заплановано великі урочистості на відзначення першого чвертьстоліття з часу заснування цього вищого навчального закладу.

У суботу 8-го квітня між 6 і 7 г. вечора відбудеться у великій залі коктейль для гостей, потім ювілейно-святкова вечора у кафетерії, а від 9 до 1-ої ночі буде у великій аудиторії танцювальна забавка. Від 1-ї до 2-ї ночі гостям розпонимуть каву і чай. Кантон вступу коштує 10 дол. від особи. Гості можуть мати нічліг за 3 долари, догляд над малими дітьми безкоштовно забезпечить Коледж.

У неділю 9 квітня Спикопомічник Української Католицької Церкви Владика Василь Лостин і Спикоп Філадельфійський римо-католицької Церкви Владика Томас Велч відправлять урочисте Богослуження в каплиці Коледжу. Потім о 2-й г. дня гості й студенти матимуть змогу почути цікаву концертну програму, яку в більшості точок виконає мішанний хор із студенток Коледжу та з молодих співачок хору "Прометей" у Філадельфії. Збірним хором диригуватиме професор музики і співу в Менор Джуніор Коледжі Мик. Дялбога. Хор виконає твори Шуберта, Генделя та ін., акомпаніюватиме Олена Кузєська. Окремо як солістка виступить відомою оперною співачкою Марія Лісгорі, яка виконає пісні А. Гнатиниши, акомпаніюватиме Наталя Котович. 3 американськими піснями виступлять Пол Івєнс та Джеррі Бок. Після концерту присутні оглянуть Мистецьку виставку.

Президентом Менора Джуніора Коледжу є українська Сестра Василіяна Мати Олга, ЧСВВ. Дирекція Коледжу запрошує українське громадянство взяти участь у святкуванні Срібного Ювілею єдиного українського католицького Коледжу для дівчат у ЗСА.

Коледж розташований за 15 миль на північ від центру Філадельфії, можна легко доїхати також "сабвеєм", до кінцевої станції на півночі "Феррі Рак", а звідти безпосередньо автобусом до самого Коледжу. Зацікавлених прохают телефонувати: (215) 885-2360.

Коледж розташований за 15 миль на північ від центру Філадельфії, можна легко доїхати також "сабвеєм", до кінцевої станції на півночі "Феррі Рак", а звідти безпосередньо автобусом до самого Коледжу. Зацікавлених прохают телефонувати: (215) 885-2360.

Управу був вибраний п. Лев Борш. У резолюції закликається продовжувати маніфестації в обороні нескорених в Україні, особливо біля приміщень ОН, підтримувати морально й економічно такі акції, а також підтримувати всебічно заходи Міжнародного Комітету Оборони Прав Людини, очоленого кол. прет'єром Канади Джоном Ді-Фенекером.

Сподіваються 300 000 туристів в Україні

Київ. — Представники ЦК комуністичної партії України, ЦСР і Ради міністрів УССР у співпраці з іншими відповідними організаціями розглядали на засіданні 14 березня справи, пов'язані з закордонним туризмом в Україні. РАТАУ повідомляла, що "передбачається, що на кінець 1972 року нашу републіку відвідає близько 300 000 зарубіжних гостей". В Україні тепер працюють 18 відділень і агентств "Інтуриста" в Москві, які контролюють справу закордонного туризму в "республіці".

До закордонних туристів зараховуються також відвідувачів із "братніх соціалістичних країн". На нараді розглядалося питання, як краще прийняти в гості усіх, хто прийде до нас із відкритим серцем і чистою душею? — сказав в "Радянській Україні" з 15-го березня. Там же зазначено, що в нараді взяв участь, прибувши з Москви, начальник Головного Управління по закордонному туризму при Раді міністрів СРСР С. Нікітін.

гго туризму в "республіці". До закордонних туристів зараховуються також відвідувачів із "братніх соціалістичних країн". На нараді розглядалося питання, як краще прийняти в гості усіх, хто прийде до нас із відкритим серцем і чистою душею? — сказав в "Радянській Україні" з 15-го березня. Там же зазначено, що в нараді взяв участь, прибувши з Москви, начальник Головного Управління по закордонному туризму при Раді міністрів СРСР С. Нікітін.

МЕНОР ДЖУНІОР КОЛЕДЖ РОЗШУКУЄ УКРАЇНОК

Репортаж Л. Полтави

(2)

Ось сюди, до цієї вищої школи, українські батьки мали б прислати своїх дітей після закінчення "гай-скули". А які реальні передумови, щоб Вашу дочку прийняли до Менора Джуніора Коледжу? — добре навчання і добра поведінка.

Кошти і наслідки

Менор Джуніор Коледж це двірочна вища школа для дівчат, визнана й повністю акредитована американськими властями. До Коледжу приймають молодих дівчат, які закінчили "гай-скули", або відповідно середню освіту, або ж бажають продовжувати свою освіту після навчання в іншій вищій школі. Коледж є власністю і під керівництвом українських Сестер Чину св. Василія Великого; студенток заохочують до активного релігійного життя, але нічого не примушують; студентки інших віровідань — рівноправні. Двірочне навчання, щоб одержати диплом, коштує кругло 2 200 доларів; якщо ж студентка живе в Коледжі і харчується, то це коштує додатково за 2 роки навчання 2 400 доларів (багато студенток доїжджають на студії з Філадельфії й ін. місцевостей, а харчуються в кафетерії, купуючи, що забажають).

Коледж має два "департаменти" чи факультети, академічним деканом є Сестра Соломія, ЧСВВ, і майбутня студентка має собі вибрати один із них: 1. Факультет гуманістичних наук ("ліберал артс"), що дає в кінці знання "АА" — "Асоційовані Ін Арте" — це двомісячні програми: А) Закінчити й йти на добре оплачувану працю, Б) Йти далі студіювати на третій рік будь-якого коледжу чи університету в ЗСА, себто продовжувати студії на вищому рівні. 2. Факультет Вищого Секретарства, що після 2 років студії дає звання "Асоційовані Ін Саксе" і після якого випускається йде безпосередньо на високоплатну працю. На факультеті гуманістичних наук студіюють, вибираючи в процесі навчання вузьку спеціалізацію: хемію, освіту, дитяче виховання, англійську мову, різні мови — в тому й українську, бібліотечну працю, соціальні науки. Факультет Вищого Секретарства випускає за два роки професіоналісток вищої кваліфікації, які проходять

Студентки Менора Джуніора Коледжу у фізичній лабораторії — вивчають структуру будови атома.

также багато курсів з гуманістичних наук, але спеціалізуються потім для праці в сучасному "бізнесі"; це високоплатні секретарки при судах, адвокатах, у лікарнях і при лікарях, фармацевтичних закладах, в загальному виробничому процесі. Якщо говорити про випускницю цього факультету в Менор Джуніор Коледжі, то тут притримуються засади (Закінчення на стор. 3-ій)

СВОБОДА
UKRAINSKYI SHCHODENNIK
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07308

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year \$18.00; six months \$9.50; three months \$5.00. For UNA members monthly \$5.00.

Статті і дописи, підписані авторами, не мають відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потрібні випадках і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану конверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07308

Торг наркотиками

Тригодинні виступи президента Ніксона в понеділок 20 вересня ц. р. в Нью-Йорку, присвячені виключно справі наркотиків, знову гостро актуалізували проблему цієї пошести. Президент назвав наркотики „публічним ворогом номер 1“ і заповів „тотальну війну“ проти торгівлі наркотиками. Він слушно ствердив, що не можна мати ніякого розуміння ani милосердя супроти злочинців, які збагачуються, зароблюючи сотні тисяч і мільйони на нещасті, в яке євдемо штовхають, недовільні, молоді і старших, зачеплюючи їм навіки до наркотиків. Тому він вважає, що треба стосувати супроти продавців цієї отрути найвищої кари, — дехто навіть висловив здогад, що Президент сприяв би відновленню в стейті Нью-Йорк кари смерті для торгівців наркотиками.

Але найкращими й найбільш вартісними у тих коротких нью-йоркських виступах були не слова Президента, а діла. Він призначив спеціального асистента генерального прокуратора для боротьби проти наркотиків, який тут же заповів координувати федеральних, стейтських і місцевих заєсів, щоб з більшим успіхом вилучувати й карати роздібних продавців наркотиків і ще суворіше карати їхніх гуртових доставців. Другим діловим ходом у тій кампанії з рішення встановити в Нью-Йорку 8 спеціальних станцій для такої боротьби з федеральних фондів, при чому першу таку станцію зразу відкрито. Визналися, при цьому, що боротьба проти наркомафії не може обмежуватися поліційними репресіями, координується її з реґабілітаційним центром під керівництвом лікарів і соціальних робітників. За конкретний практичний заєсів треба вважати теж зустрічі Президента з правничими, поліційними, і митними чиновниками, причетними до цієї кампанії, і всі вони побачили, що мають підтримку від голів держави.

Український Народний Союз і „Свобода“ не раз з'являлися гостро проти наркотиків, перестерігаючи батьків і їх дітей, щоб одностайно боролися проти цієї зяви. Видаю в цій справі українською і англійською мовами книжечку д-ра М. Данилюка, де з'ясовано найголовніші роди наркотиків, їхній погубний вплив на здоров'я і життя людини та способи, як їй отрути протидіяти. Можна дістати цю книжечку безплатно у київській „Свободі“; і зміст завжди актуальний, бо актуальною є „тотальна війна“ проти зла наркотиків і тих, які тому злу сприяють.

Рабовласницька імперія

„Одна хвилинка у вашій країні — багато важити“ сказано в передовій у московських „Известиях“ з 15 вересня під заг. „Хвилинка країни“. Пресний орган Совєтських депутатів-громадян СРСР далі конкретизує, що ж означає у господарському розумінні 1 хвилинка в Совєтському Союзі: „1 хвилинка — це 707 тонн нафти, 1203 тони вугілля, 228 тонн сталі, 11 телевізорів, 9 холодильників, 18 000 квадратних метрів тканин, 20 мешканців“. Потім у передовій ідуть заклики до трудящих працювати в новій п'ятирічці так, щоб значення 1-ої хвилини в СРСР зросло ще більше.

Уже третій тиждень совєтська преса містить час від часу повідомлення та пригадки, що 15-го квітня „по всій країні відбувається суботник“. Не подано навіть для форм, хто і чому призначає суботу 15-го квітня, за совєтськими законами день відпочинку — як день обов'язкової праці населення, навіть дітей — школярів, бо їм вони мають у обов'язковому порядку вийти вранці працювати у колгоспах та шкільних подвір'ях, збирати металобрухт тощо. Всі робітники і службовці також повинні працювати 15-го квітня, а хто не має чим зайнятися на місці звичайної праці, таких повезуть „на будови“, бо їм рідко канав партійна преса називає „будовою соціалізму“.

Не треба бути економістом, щоб вирахувати, скільки за один такий „суботник“ без оплати праці трудящим заробить держава, себто рабовласницька російська імперія. Коли б громадянам СРСР Москва заплатила одного дня за всі неоплачені „суботники“ і „недільники“, то комуністична каса залишилася б порожньою, так багато вже держава робітників і селян заборувала тим, від імені якого вона виступає. Важко згадати скільки разів приклад узурпації елементарних прав людини і нехтування елементарними законами в СРСР, як оті „суботники“ і „недільники“ державний капіталізм доводить свого алгогу у визиску поневолених народів.

ЧИ ЗНОВУ ХОЛОДНА ВІЙНА

Подорож президента Ніксона до Пекіну була такою світовою сенсацією, що прищепила інші великі події, які йдуть своєю ходою і можуть захитати однакову політичне гасло Ніксона „від конфронтації до перетракти“, як і гордо заповіді „миру для наступних поколінь“. Від часу відкинення американським Сенатом ратифікації Версальського договору з 1919 р. ніколи пізніше таке не повторилося і в усіх і парламентах переважало ратифікацію підписаних міжнародних договорів. Тому ніхто не турбувався майбутністю підписаних у 1970 році договорів західно-німецького канцлера Віллі Брандта у Москві і Варшаві. 12 серпня 1970 р. Віллі Брандт і Алексіс Косіґін зобов'язалися в імені своїх держав не к о р истуватися зброєю у вирішуваних суперечках — визнавши водночас тепошність наявних державних кордонів в Європі.

У договорі з 7 грудня 1970 р. у Варшаві Віллі Брандт визнає польський західний кордон на ріках Одрі і Нейсе, себто відмовився формально від утримання у другій світовій війні східнонімецьких земель — Шлезьку Помор'я. Взаємно Совєти пішли трохи назустріч трьом західним амбасадорам у переговорах з ними щодо Західного Берліну та встановлення свого східнонімецького сателіта, щоб він зрозумів водночас доступ до оточеного східнонімецькою територією Західного Берліну і водночас к о м у нікації між двома частинами поділеного Берліну. Але Совєти у алежливості введення в життя тих ладівних умовин щодо Західного Берліну від ратифікації московського і зарпашаючого пактів безпеки. Водночас західні альянзи застеріглися, що підготовні розмови на тему панаропейської к о н ференції езепки, на якій дуже залежить Совєтам, можуть розпочатися тільки після того, як буде реалізована умова щодо Західного Берліну.

Тим часом тепер опинилися під великим знаком запису ратифікації тих договорів. Вони були реальним випадком „остолоті“ соціалістичного канцлера Віллі Брандта. Опозиція Християнсько-демократичної партії і взагалі багато безпартійних німців з самого початку гостро критикували і пакти, звернувши увагу на те, що Віллі Брандт затвердив совєтський стан посітання в Європі не отримавши від Москви ніякої відповідної політичної концепції: залишилися підлі Німеччини, не призначено німцям права самовизначення, залишилися тепошними внутрішньоберлінським муром ганьби, не забрано з-над кордонів Західної Німеччини із Східної Німеччини та Чехо-Словаччини ні одного совєтського з'явця, ні одного танка.

Ці аргументи такі поважні й переконливі, що вони не тільки, зіспільні опозицію в „бундестагу“, але й захитали коаліцію соціал-демократів канцлера Віллі Брандта. Рахуючи з цією можливістю, московські „Известия“ загрозили недвозначно репресіями проти Західної Німеччини. Вони можуть проявитися у відновленні шквалу проти суходільної комунікації між Заходом і Західним Берліном, у перекресленні договорів щодо комунікації між двома частинами Берліну, у перерванні торговельних взаємин між Західною Німеччиною і комуністичними сателітами, словом у відновленні холодної війни з її багажем лайок і шантажних погроз. Лібер християнсько-демократичної опозиції у Бонні, Райнер Варзель легкокажить, що небезпека. Він ствердить, що „світ не заваляється“, коли парламент відкине угодовські договори Брандта і що єдиним реальним наслідком відкинення їх буде власне тільки упадок уряду Віллі Брандта, Варзель і інші речники опозиції не заперечують в принципі потреби переговорів і „співіснування“ з Совєтами, але вимагають ревізії договорів Брандта з поширенням їх на призначені німцями бодей тільки в принципі права самовизначення, а не закріплення „навіки“ поділу Німеччини і існування муру ганьби в Берліні.

Голосування над цими договорами в бундестагу має відбутися в травні ц. р. Як ні витрас опозиція і програс Віллі Брандт, то програс не тільки його „остолоті“, але й уся концепція співіснування з СРСР на базі угодовства й концепції „стримування“ совєтського гону у сторону Атлантику поділом Європи на сфери впливів.

Щоб винянути потребу голосування „проти“ пакту безпеки з СРСР і не давати Совєтам формальної причини для застосування репресій, щоб водночас тактично свою мету і не ратифікувати того пакту та відкрити шлях до нових переговорів з СРСР, опозиційна Християнсько-демократична партія старастеся поновити уряд Брандта через висловлення йому звачки недовіри. Це може статися, якщо Брандт утратить свою парламентарну більшість одного з двох голосів. Від розвитку тих подій у Західній Німеччині залежить теж подорож през. Ніксона до Москви: бо коли б раптом загострилися східно-західні відносини в Європі і відновилося холодна війна, то, мабуть, Ніксон до Москви не поїхав би.

ФРАНЦУЗЬНІ КОМУНІСТИ ПРОТИ МАОІСТІВ

Париж. — А к т і візація крайніх лівих у Парижі й околлиці набрала світового розголосу і справді екшнльно-наваляла Францію.

Досі всі л і г е к оважили крайніх лівих, навіть після подій 1968 року. Вважалося, що тоді був винятковий збіг обставин, аніслідок якого маюсти й анархісти відіграли таку визначну роль, ставши, тільки детонатором подій. У міжчасі вони затихли. У високих школах науку відносин спокій, робітництво доходить своїх прав нормальним шляхом через синдикати.

Не раз знаміні внутрішніх справ звертали увагу на те, що багато є т у д е н с ь к и х крайніх лівих діячів, сівчачи студії чи ні, — пішли до заводів, у робітничу масу, що свідчить про їхню живучість і заваляти, наваляти їх не легкокажить. Але ніхто не приписував їм більшого значення тому, що вони розбиті на кількадесят малих груп, популярно звачують „групками“, і нездобно на жадну спільну акцію просто через свою анархічність. Через те, що одним із елементів їхньої ідеології є відкидання всього апарату, всієї системи, яку вони вважають за вияв старіянської руху і обтяження для революційної боротьби мас.

Та похорон загиблого підпоріводу Рено П. Оверна показав, що воно не так. У похороні не брали організовані й маніфестаційної участі робітничі синдикати, а все ж зішлося коло 80 тисяч людей. Коли звачити, що комуністичні й некоммуністичні с и н д и к а т и два тяжкі перед тим зібрані на маніфестацію проти податкової системи, тобто на маніфестацію дуже популярну, лише 20 тисяч, то ясно, що цей виступ гошпів здибував усіх. Перед усім поставило питання: чи справді крайні ліві (з французького: гошпів) нездобні на масові акції? Цим затривожила найкраще компартію, бо тут виявився дуже безбачливий і дорожко наставлений конкурент.

Та несподівано зайшла нова подія. Гошпів викрали одного з директорів заводів Рено, Робера Ногрета і загрозили викраденням далішніх 25 директорів та інженерів, якщо не будуть відтягнуті скарги Рено проти гошпів за маніфестацію, в якій був зазначений Оверне, і не будуть прийняті назад робітничі звільнені з праці за гошпівську агітацію. Викрадення провела організація, що має назву „Новий Пролетарський Ресистанс“ (НПР).

Ця організація, вважає, що Франція знаходиться під окупацією капіталістів, як у 1940 р. попала під окупацію нацистів, і потрібна підільна боротьба для „визволення робітників“. Викрадення Ногрета надало розголосу цій групі, а з нею й усім пророкам необхідності негтайної збройної боротьби за добро робітників. Такий розголос відкидав брутально компартію в ряди естаблїменту, відбираючи їй ореол революційності. Ясно, що воно викликає в масі величезний вплив.

Густі, непрохідні ліси з їх глибокою гайловою темрявою, кризь яку ледь-ледь пробирастеся соняшне проміння; широкі, просторі, що зникає в даліні, степ, який нагайє сум, одоманітність; величезні гори і скелі, вириті сінґами, непроглядніми туманами, проірвані безоднями, де, не знаходячи собі виходу, бушує вітер, — все це віддїляється в характері людини. Під впливом природи людина й складає свою пісню, характер якої віддїляє все, що оточує простір.

Природа — це один із головних чинників, що впливає на пісню. В цьому можна впевнитися, студіюючи пісні різних народів.

Це все стосується до того народу, що живе одним загальним життям, і з його середовища часами видїляються талановиті люди з творчими здібностями, але вони потонають у загальній народній масі, будучи виразниками загального почуття, яке однаково хвилює всіх загаль.

Аж ось народ стає на свою визначену історичну дорогу. Життя його набірає реальнішої форми, він з більшою свідомістю ставиться до неї, і разом з зміною життя народу змінюється й мистецтво, а саме поезія й музика. Пісня вже підкоряється тим життєвим історичним умовам, під впливом яких складає народний побут. З того часу пісня стає „народною історією, живою, яскравою, виповненою барвистими істини, що розкриває все людське життя. Внес запал, все його єдине життя, де буття виявляється в народних піснях“ (Гоголь).

Такий приблизно розгляд пісні вєводи. Так виникли і розвивалися пісні у нас на Україні.

Дивна природа України з її незорними степами, широкими ріками, зеленню вишневих садків, своєрідний виокоригований побут її населення, — все це давало багатий матеріал для поетичної творчості. І справді, Україна славиться своїми піснями.

Д-р М. Данилюк ВАРТИСНА БІБЛІОГРАФІЧНА ПРАЦЯ

Немає сумніву, що культурний розвиток людини позначається помітним прогресом з часів, коли досвід одного покоління міг передаватися наступному у тривалій формі запису. Пісню, а вєд за цим книгодрукування визначило фактично культурний рівень окремих народів, їх духовий вплив на доволішній світ, на поступ цивілізації цілого людства.

Перші графічні знаки, що стали початком письма, даються 15 тисяч років тому, але треба було ще десяти тисяч років, щоб вони набрали тривалої систематичності. Такими записами, що стали попередниками книг, відомі вавилонські таблички (ІУ-ІІІ тисячоліття перед Хрїстом), згодом єгипетські папіруси (ІІІ тисячоліття перед Хр.), а появу перших книг відносять до часів династії І в Китаї (1766-1122 перед Хр.), що були в'язкою табличкою.

В Європі перехід від переписного методу книг ручним письмом до друкування їх рухомими черенками оформився в 40-50 роках ХУ ст. в Німеччині (Йоган Гутенберг — 1400-1468). Такий метод книгодрукування згодом поширився на Італію (1469), Нідерланди (1470), Францію (1473-74), Англію (1480), Іспанію (1499). На слов'янських землях друкування книги датується 1468-м роком — видання „Троїанської хроніки“ у Пльзні. В Україні перша друкована книга вийшла 1574 р.

У Київській Русі переписання книг було відоме вже в IX ст., а особливо інтенсивно набрало воно в XI ст., бо Ярослав Мудрий, як каже літописець, „зібрав численних писарів для писання багатьох книжок, якими навчалися вірні люди“. Найдавнішими рукописними книгами в Україні вважаються Остромирове Євангеліє (1056-57) та Ізборник Святослава (1073 і 1076). Переписання книг згодом поширилося на Чернігів, Луцьк, Львів, Дермань, Острів.

Хоч в Україні друкування книг записалися, поява книг друкованих кириллицею дається раніше. У Кракові й почав друкувати в 90-х роках німець Швайполт Філіол у тому ж ХУ ст., а особливо визначився друкарською діяльністю білорус І Полоцька Франціск Скорина, який у Празі (1517-19) окремими випусками видав своєму знамениту Біблію в перекладі на тодішню народну мову. Ця ж Біблія була знов видана у Вільні 1525 р. для українців і білорусів, оскільки церковно-слов'янська мова була спільною для обох народів.

Початок друкарства на східнослов'янських землях датується виданням Амстєра в Москві Іваном Федоровим (1564) у співпраці з Петром Мстиславцем. Але Федоров мав Москву залишити, переїхавши до Заблудова, а згодом до Львова, де видав Апостол 1574 р. У 1575 р. І. Федоров прибув на працю до князя К. Острозького і в 1580-1581 рр. видав першу в Україні Біблію. Ці книги, по суті, стали першим друкованим твором на українській землі. Друкарство це більше розвивалося після заснування Львівської Братської друкарні (1591) та Києво-Печерської друкарні (1606-1616).

Волинь бере дуже активну участь у розвитку друкарства в Україні. Острів і євдемо меценатом князем Косіантинієм Острозьким „стас, сказати б, піонером книгодрукування на Волині під кінець XVI ст., а пізніше засновують друкарні в Дермані, Новому Косіантиніві, це пізніше в Чернетині, Луцьку, Чорткові, Кремені та Чорткові від 1732 р. Протягом ХУІ-ХУІІІ ст. волинські друкарні видали понад півтисячі книг. Серед них були книги не лише українською, але й білоруською, церковно-слов'янською, польською, латинською мовами. Все це свідчить про духове по-звання письменних кадрів наших земель з друкарством і літературою доволішнього світу.

С підстави думати, що атмосфера для розвитку друкарства на Волині була сприятливою ще у ті часи. Доказом цього є матеріали Бібліотеки Академії Наук в Києві, яка недавно опублікувала дані про періодизацію, що має у своєму підданні. Ціх періодизацій, які вийшли в різних кінцях Європи з кінцем ХУ ст. і початком ХУІ ст., в бібліотеці 516, серед них такі раритети, як, наприклад, перші оригінали видання Гутенберга, Вемлера, Фуста і Шемера, Фіолі, Кюбєрґера. Згідно з даними Академії Наук УССР, це не оціненна збірка першодруків, т. зв. інкунабул, багата була за рахунок перевезених з бібліотеки Житомира в 1932 р. Якщо взяти до уваги, що на загальне число інкунабул 516 при Академії Наук в Києві біля 350 привезено з Волині, то стає явним, наскільки краще Волині цікавилися свого часу книгами і друкарством взагалі.

Тому особливо важко дослідити книгодрукування Волинської Землі у райні акси розвитку друкованого письменства: така праця могла б відкрити чимало нових сторінок української культури. В ділянці студій українського друкарства, взагалі працювали такі видатні наукові філологи, як М. Максимович, Д. Зубрицький, В. Петрич, І. Франко, М. Возняк, С. Маслов, І. Огієнко (митр. Лларіон) й інші. Бібліографію загальної книжкової продукції розробляли В. Срезневський, Я. Головацький, А. Петрушевич, І. Свеніцький, а з чужинців — Сопіков, Каратаєв, Ундольський, Родосський, Естрайхер.

Бібліографію друкарства на Волині за рр. 1578-1830, де ніхто докладно не опрацював, і це помітно відчувається в праці до князя К. Острозького.

Н. Гринченко („Бачи“) УКРАЇНСЬКА МУЗИКА І ЇЇ ПРЕДСТАВНИКИ

Друкована нижче стаття — відомого українського мистецтвознавця, історика української музики і фолклориста, кол. ректора Музично-Драматичного Інституту в Києві і автора класичної „Історії української музики“, Миколи Гринченка (1888 — 1942) вперше публікується 1908 року в московському журналі „Музыка Гитариста“. З численними іншими музичознавцями, істориками і письменниками М. Гринченко в 1933 р. був арештований органами НКВД і в 1942 р. помер при невизначених обставинах. Цю його статтю друкуємо в українському перекладі Ст. Сорочинського.

Музика — велике надбання людства. Як і кожне мистецтво, вона є прагненням людини до прекрасного. Але що її відділяє від усіх інших мистецтв це те, що вона стримує нашу прихильність, вона ушляхетнює душу, вона зближає нас до того, від Кого ми одержали життя. Під безкомесним склепінням Собору, де все просякує чимсь тасмичним, де все таке чуже для землі, де забувається всі життєві незгоди і в душу захопить спокій, — людина це більше відчуває вплив музики. Струнка гармонія звуку, що доноситься з церковного крилосу, мимоволі заставляє тисячі серцець злитися з одно молитовне прамування до Престолу Творця. „Музика — каже Бєлінський, — заторує почуття, виховує його, заставляє людину бути доброю, гуманною, сердечною.“

З найдавніших часів музика грала й грає важливу роль в житті людини. На яку б низькому ступені розвитку людина не стояла, у неї разом з високим прагненням пробуджується інше прагнення — до прекрасного. Це прагнення знаходить собі вихід у різних родах мистецтва, з яких найраніше з'явилися поезія та музика.

Творча уява людини головним чином спрямована на досягнення прекрасного, на задоволення тим, що воно створене в словах; воно шукає більшого виразника своїх думок та почуттів і знаходить звуки; людина починає співати те, що раніше передавалось словами.

На поміч його власний голосовий (коли так можна висловитися) музичний проявляється інструментальна. Людина старастеся підтримувати мелодію, а також зробити її виразнішою з поміччю акомпанїменту на будь-якому інструменті.

Отже, першою музичною формою народної творчості виявилася пісня.

Поставили в ті часи, коли народ лише вступає на поріг життя, пісня тим більше вдосконалювалась, коли народ в своєму розвитку йшов шораз вище. Але вже й при самому зародженні пісня вступала в свої права: вона брилила над колосково дитиня, яку заклосувала мати, нею супроводилися різні релігійні обряди, як весілля, хрестини, похорон, різні гри.

Як же створилася пісня, не зайвим буде з приводу цього пригадати казочку, яку існує в різних народів, у різних варіантах. Українська ж казка оповідає так:

Одного разу пастух, пасучи віаці, вирівав собі сопилочку з того дерева, що стояло біля могилки. Щойно змайстровану ту сопилочку приклад пастух до уст, і вона заграла:

Ой, помалу, вівчаріку, грай,
Не врази мого серденька зграй!
Мене сестричка до світу згубила,
Ніж у серце вєстромила...

Ця народна казка каже ясно, що пісню створило чуття. Внутрішнє народне життя надзвичайно складне. Крім боротьби з самим собою, — боротьби повної муки, горя й радости, приходить народова вєсть (особливо на перших початках) боротьбу зі світом, що його

